

بدایع وقایع

نخستین مسافرت مظفرالدین شاه به اروپا

(۶)

در مخزن آلات حریقہ اعلیٰ حضرت شہریاری اسبابہائی کہ در مواقع حریق برای نجات مردم اختراع نموده اند و بعضی تلمبه های بخاری و غیره کہ از جمله آنها یک تلمبه الکتریکی جدیدالاختراع بود بہ نظر دقت امتحان فرمودند و بعضی ایضاحاتی کہ کلنل دتای در خصوص طریقہ اطفاء حریق و غیرہ بحضور مبارک عرض نمود معلوم بود کہ طرف توجہ اعلیٰ حضرت میشوند و خاطر مبارک باستحضار اینگونه مطالب خیلی مایل است. پس از گردش مخازن و مشاہدہ آلات دستہ تلمبه چیان بتصور حریق خیالی در دو دقیقہ تلمبه ها و نردبانها وسایر لوازم خود را تہیہ دیدہ براسبها بستہ و بسرعت ہرچہ تمامتر بطرف کوچہ مالاز روانہ شدند و صاحبمنصبان آنها نیز در کالسکہ اتوموبیل نشستہ بر اثر ایشان حرکت کردند تلمبه چیان پس از آنکہ کوچہ های ژان نیتو و کومپ را کہ اطراف سربازخانہ واقعند پیمودند در مقابل انبار ذخیرہ ملبوس نظامی تلمبه های خود را برای پاشیدن آب جابجا قرار دادہ مستعد کار شدند.

اعلیٰ حضرت شہریاری کہ ہمہ جا ملتفت حرکات ایشان بودند از حسن ترتیب و چابکی تلمبه چیان صاحبمنصبانرا تبریک و تمجید گفتہ دوبارہ بہ تالار ابتدای ورود کہ در اینوقت بعضی ماکولات و مشروبات در آنجا حاضر شدہ بود مراجعت نمودند موسیو لہ پین

بسلامتی وجود مسعود همایون جامی نوشیده نطقی مبنی بر اظهار تشکر از مرحمت شاهانه و تفقدات ملوکانه نسبت به دسته تلمبه - چیان عرض نمود اعلیحضرت مظفرالدین شاه مختصراً جواب تلطف آمیزی داده جام شربتیی نوش فرمودند و از سربازخانه بیرون آمده با کبکبه سلطنتی بمرکز اطباء نظامی تشریف فرما گردیدند در این وقت مخصوصاً انجمن بین المللی از تمام اطباء نظامی دول مختلفه در این محل منعقد بود و هیئت مشاورین بالتمام در مدخل انجمن مجتمع شده انتظار ورود موكب همایونی را داشتند موسیو دوژاردن بومس مدیر اداره اطباء نظامی و دكتر شانسل رئیس مریضخانه - های نظامی شهر پاریس مقدم مبارك را پذیرفته ادارات مختلفه و ترتیبات داخله حوزه خود را بخاکپای اعلی معرفی نمودند و پس از آن باطاق (بوفه) رفته در آنجا دوژاردن بومس از طرف انجمن اطباء نظامی قشون فرانسه نطق نموده جامی بسلامتی اعلیحضرت نوش کرد و مجلسیان سه مرتبه باواز بلند (هورا) کشیدند ذات مقدس ملوکانه نیز مختصراً اظهار امتنانی نموده جام شربتیی صرف فرمودند و از راه «که دوورسای» بعمارت «سوورن» مراجعت نمودند .

بعد از ظهر همین روز اعلیحضرت شاهنشاه کارخانه گوبلان را بقدم مبارك مفتخر فرمودند موسیولیت وزیر علوم و موسیورژن و موسیو کیفری رئیس کارخانه برای اینموقع در مدخل کارخانه حاضر بودند و مقدم مبارك را تعظیمات لایقه بجا آورده بعضی کارخانجات را بحضور مبارك معرفی نمودند ولی چون اعلیحضرت میل نداشتند

زیاد در کارخانه جات توقف فرمایند بهمینقدر اکتفا کرده در ضمن گردش اطاقها خاطر مبارکشان متوجه دوپارچه قالی ایرانی گردید که از روی بصیرت در آنها دقت فرموده تاریخ بافت یکی از آنها را که تا آنوقت غیر معلوم بود معین کردند و از قرار تشخیص ملوکانه ظاهر شد که آن قالی در سیصدسال قبل ساخته شده و خطوط حاشیه آن شعر فارسی است و محل بافت آن در نزدیکی همدان یا اکباتان قدیم است .

در مراجعت از گوبلن موکب همایونی حوالی ساعت شش به باغ تاریخ طبیعی نزول اجلال ارزانی داشت موسیو ادمون پریه رئیس باغ مزبور مقدم مبارک را استقبال و لوازم احترامات شاهانه بجای آورده ذات مقدس اعلی را نخست به داخل موزه تاریخ طبیعی هدایت نمود و آنجا را مختصر آنظری فرموده بیباغ مراجعت فرمودند گردش در خیابانهای باغ که در این وقت کمال طراوت و صفا را داشت خیلی اسباب تفریح خاطر شهریاری گردید .

حیوانات عجیبه و غریبه که در این باغ منزل دارند خیلی جلب توجه خاطر اعلیحضرت کردند و ذات مقدس ملوکانه در مقابل قفس هر کدام مکثی فرموده بدست مبارک نان و کلوچه به بعضی از آنها از جمله به فیله داده غالباً حرکات آنها اسباب بشاشت خاطر مبارک میشدند . در ساعت ۷ اعلیحضرت شاهنشاه به پاله دوسو ورن مراجعت کردند و پس از صرف شام در ساعت هشت و سه ربع از آنجا حرکت در ساعت ۹ وارد پراگردیدند و در لژ مخصوص رئیس جمهوری قرار گرفتند در

حین ورود اعلیحضرت شهریارى پرده اول داستان فاوست نزدیک با تمام بود و پس از اتمام در فاصله میان پرده اول و دوم وجود مقدس بایوان جلو او پراتشریف فرما شده منظر خیابان روبروى او پراراکه از چراغهای برق و غیره چون آسمان پرستاره میدرخشید قدری تماشا فرموده به داخل او پرا مراجعت کردند در فاصله پرده دوم و سیم اعلیحضرت مظفرالدین شاه به محوطه سن و تالار مخصوص رقص اپرا که یکی از قسمتهای خیلی عالی و دیدنی این بنا است تشریف بردند و در آنجا مادمازل آکته راکه از آرتیستهای بسیار معروف و آتش شبیه مار-گریت شده بود مشمول مراحیم و تمجیدات شاهانه نمودند.

گروه بازیگران و رقصان او پرا در اطراف اعلیحضرت چون پروانه گرد شمع جمع شدند و اعلیحضرت بهر کدام آنها که در هنگام بازی خوب از عهده برآمده بودند اظهار مرحمتی فرموده مشغول تماشای ماشینها و وضع تغییر دور نماها و پردههای او پرا شدند.

موزیک چندان موافق سلیقه اعلیحضرت شاهنشاهی نبود و در حوالی نصف شب بعد از انجام باله ذات مقدس از راه مخصوص او پرا که برای سلاطین و رؤسای جمهوری مقرر است خارج شده به منزل معاودت فرمودند قبل از تشریف فرمائی به اپرا پنج ساعت بعد از ظهر همان روز بر حسب امر ملو کانه بمسیو کلهار رئیس اپرا درجه دوم نشان شیر و خورشید و بمسیو کاپول و مانژن و تانافل و ویدال و سیمونو و حانس نشان شیر و خورشید از درجه چهارم و به مسیو کولوی و مسیو-

بوسی و مسیوما یازد که تمام اجزاء ورؤسای او پیرا میباشند نشان شیر و خورشید از درجه پنجم مرحمت شده بود .

روز بعد نیز روز استراحت وجود مبارك بود و آن روز را از منزل بیرون نیامده حتی به اکپوزیسیون هم تشریف نبردند.

در ساعت ده سراده و ننده و نسون سفیر کبیر انگلستان بحضور مبارك شرفیاب شد و نیمساعت بعد پیشوای بزرگ ارامنه کاتولیک که رئیس کلیسای کوچه ژان دوبوه است به استفسار آستان مبارك نایل گردید بعد از ظهر را با وجود انقلاب هوا اعلیحضرت میل فرمودند که باز گردشی بجنگل بولونی کرده باشند و در مراجعت از جنگل دودستگاه اتوموبیل که برای بردن بطهران سفارش داده بودند درب عمارت برای معاینه اعلیحضرت شاهنشاه حاضر بودند در هر کدام آنها دو نفر از پیشخدمتهای مخصوص اعلیحضرت سوار بودند و با مر مبارك مکانیسینها آنها را براه انداخته بعضی حرکات امتحاناً در حضور اعلی بجا آوردند و پس از انجام امتحانات سوارها و ملتزمین رکاب جا بجا شده اتوموبیلها آهسته پهلوی کالسکه همایونی آمدند تا اعلیحضرت از نزدیک نیز درست آنها را ملاحظه فرمایند بالجمله چون از هر حیث اتوموبیلها مطابق میل همایونی بودند و هیچ نوع عیب و نقصی در آنها مشاهده نشد حکم اعلی بحمل آنها صادر شده کالسکه همایونی بطرف عمارت سوورن براه افتاد .

در مراجعت به پاله دکتر و این جراح معروف بحضور اعلی

شرفیاب شده با آلت سینوما نگراف تیر اندازی تفنگهای مختلفه بعضی مجالس تشریف فرمائی اعلیحضرت را بقلعه و نسن از نظر مبارک گذرانیده و بعد از شام را اعلیحضرت مظفرالدین شاه در عمارت بسر برده با ملتزمین به ترتیب پروگرام روز بعد که آخرین روز توقف موکب همایونی پاریس بود مشغول گردیدند. روز جمعه صبح موکب مبارک برای دفعه آخر به اکسپوزیسیون تشریف فرما شدند و چند دقیقه در عمارت حفظ - الصحه اقامت فرموده و سیو پرواردل طیب عالم معروف بعضی اطلاعات متعلقه به آنجا را حضور مبارک عرض نمود پس از آن ذات مقدس بکارخانجات اسلحه سازی سنت شاهون و هچکس تشریف بردند و امتحانات مختلفه و طرز استعمال تفنگها و توپهای جدید الاختراع را معاینه فرموده بدست مبارک نیز با کمال مهارت و بصیرت بعضی توپهای تازه را امتحان نمودند و یک عراده توپ چابک نیز از اختراع جدید خرید فرمودند. بعد از گردش کارخانجات اعلیحضرت شاهنشاه بطبقه اول عمارت که مشتمل بر اکسپوزیسیون و موزه تاریخی اسلحه بود بالا رفته و بدقت نمونه اسلحه و البسه نظامی قدیم را که بقامت تمام ترتیب داده و بر مجسمات پوشانیده بودند ملاحظه فرمودند و این ابداع نمونه البسه قدیم بسیار مطبوع خاطر مبارک افتاد و مؤسسين این خیال را مشمول مراحم خسروانه فرمودند.

سپس بعمارث نمونه اسلحه جات بلژیکی عطف نظر فرموده چند قبضه تفنگک ابتیاع فرمودند از آنجا به بعضی موزه ها و اکسپوز -

یسوینهای مختلفه فرانسه و دول خارجه بذل توجه فرموده از پله عمارت ایتالیا بالا رفته به اکسپوزیسون کروز و که موسیوشنیدر رئیس کارخانه منتظر مقدم مبارک بود نزول اجلال ارزانی داشتند در اینجا نیز بعضی اسلحه جدید و توپهای چابک نیرصحرائی و غیره بحضور مبارک معرفی شدند و بعضی امتحانات علمی بجا آمد که خاطر مبارک کماهو حقه از تمام آنها مسبوق بود پس از اظهار تقدات مخصوصه نسبت به مسیوشنیدر و ابتیاع پاره اسلحه ذات مقدس به بوفه که در عمارت تهیه شده بود تشریف فرما شده جام شربتی نوش نمودند .

عمارت جنگل و شکار نیز با وجود آنکه معهودنبود اعلیحضرت شهریاری به آنجا تشریف ببرند در ضمن عبور موکب شاهنشاه طرف توجه همایونی گردید و در آنجا نیز بعضی اسلحه جات و آلات متعلقه بشکار و غیره ابتیاع فرمودند و مقارن ظهر بعمارت پتیک تشریف فرما گردیدند در این عمارت تالارها و موزه های مختلفه که هر کدام تازه گی مخصوصی داشتند بعضی امتحانات و تصویرات عکاسی و ذره بینی که کمال غرابت را داشتند در حضور اعلی بعمل آمد و آئینه های محدب و مقعر که هر یک در انعکاس اشکال انسان آثار مضحکه داشتند اسباب بهت و مسرت خاطر همایونی گردیدند .

بعد از ظهر اعلیحضرت مظفرالدین شاه برای عصرانه بیباغ الیزه دعوت داشتند و شب را بعد از صرف شام بتماشای جشن و چراغان و آتشبازی بسیار مفصلی که در اکسپوزیسون تهیه شده بود

به آنجا تشریف فرما گردیدند. در محلی که برای اقامت اعلیحضرت معین شده بود شب چره نیز تدارک شده بود و اعلیحضرت شهریار در آنجا يك استکان شربت نارنج و دودانه نان کلوچه میل فرمودند و طفل كوچك بسیار ملوسى دسته گلی به اعلیحضرت تقدیم نمودند و مورد نوازش و مهربانی ملوكانه گردید در ساعت یازده ذات مقدس همایونی باوزیر علوم وداع نمودند و از در مشرف به خیابان لووراز اکسپوز-زیسیون خارج شده بعمارت سوورن مراجعت فرمودند .

برای تشریف فرمائی اعلیحضرت مظفرالدین شاه جشن شب اکسپوزیسیون در مقابل آبشار ملون در میان جمعیت مردم تماشاچی که در انتظار ورود مقدم مبارك مشغول استماع موزیک و تماشای چراغان باشکوه و محوطه اکسپوزیسیون بودند صفت عالی برای اقامت شاهنشاه بر آورده بودند اعلیحضرت مظفرالدین شاه و ملتزمین مخصوص در ساعت نه از مدخل مرکزی خیابان لا بور دونه وارد شده نخست بعمارت متالورژی (اکسپوزیسیون آلات فلزی) که در نهایت زیبائی چراغان شده بود داخل گردیدند و از آنجا به «سال دوفت» آمده از پله بزرگ پائین رفتند و بغرفه مخصوص که رسماً برای جلوس همایونی مقرر شده بود نزول اجلال فرمودند .

همه جا در موكب اقدس اعلی مستحفظین نظامیه و احتساییه با لباس تمام رسمی در دو طرف صف بسته بودند و دودسته سرباز که در پائین غرفه قرار داشتند سلام داده احترامات نظامی بعمل آوردند

ووزیک اینها به نواختن آهنگ ایرانی مترنم گردید.

مادامیکه مردم بصدای بلند دعاوتنای اعلیحضرت را رطب - اللسان بودند اعلیحضرت ووزراء و موسیو پیسکار و سایر رؤسای اکسپوزیسیون هر کدام بر کرسیهای خود قرار گرفته جشن شروع شد اعلیحضرت مظفرالدین شاه که باستفسار و استطلاع مطالب علمی میل مخصوصی دارند در خصوص آثار الکتریکی و استعمال آن از حضار ذی فن سئوالات دقیقه میفرمودند و در هر باب ایضاحات حضور مبارکشان عرض میشد .

در ساعت ده ذات مقدس ملوکانه و ملتزمین در مقابل مدرسه نظامی بکاسکه سوار شده بعمارت کنکرد برای تماشای آتشبازی تشریف فرما شدند قریب بیست هزار کس در میدان آلمانا برای زیارت اعلیحضرت جمع شده بودند و علی الاتصال فریاد زنده باد شاهنشاه از صمیم قلب میکشیدند. اعلیحضرت شهریاری در ایوان طبقه اول عمارت که مشرف به رودخانه بود و چندان گنجایشی نداشت بامعدودی از مخصوصین ملتزمین قرار گرفتند و هماندم افتتاح جشن و آتشبازی شروع شده یکمرتبه دسته های موشک از اطراف بهوا بلند شد و محوطه اکسپوزیسیون از اشعه انوار رنگارنگ چون روز روشن گردید در این بین مقدمه فرزند زورقهای مزین گل زده که تمام با چراغ برق بقتشنگی و سلیقه تمام مزین شده بودند نمودار شده يك يك از نظر مبارك میگذشتند و در هر کدام يك دسته سازنده چی بنواختن

آهنگهای ملتی دول مختلفه مشغول بودند و از دو طرف رودخانه دسته‌های موشک و خرمهای آتش به هوا بلند شده چون باران روی زورقها میریختند. مدت یکساعت تمام اعلیحضرت مظفرالدین شاه بکنار صفتی که به مخمل سرخ پیراسته شده بود تکیه داده بودند و با دستمال که در دست مبارک داشتند زورقهاییکه از سایر امتیاز داشتند و در تزئین چراغانی خودشان سلیقه بهتری بخرج داده بودند تمجید و آفرین میفرمودند حوالی نیمه شب این جشن و سرور که وصف آن از قوه بیان و تحریر خارج است پایان آمده اعلیحضرت قویشوکت به آرامگاه خود راحت فرمودند.

روز شنبه صبح ساعت هشت و چهل دقیقه جناب رئیس جمهوری بهجراهی موسیو دلکاسه وزیر امور خارجه و موسیو آبل کومباریو رئیس دربار الیزه بالباس تمام رسمی از الیزه حرکت کرده برای ملاقات اعلیحضرت قویشوکت و مشایعت ذات مقدس ملوکانه بعمارت سوورن آمدند و پس از اندکی توقف با اعلیحضرت مظفرالدین - شاه در کالسکه چهار اسبه سوار شده با تشریفاتی که در روز ورود مذکور شد بطرف (گاردونور) حرکت نمودند اعلیحضرت مظفر - الدین شاه و جناب موسیو لوبه در بالای کالسکه نشسته بودند وزیر اعظم و موسیو دلکاسه مقابل ایشان روی صندلی قرار داشتند موسیو کومباریو هم بلافاصله در اولین کالسکه دنباله جا گرفته بود. در تمام طول راه جمعیت کثیری از زن و مرد روی پیاده روها ازدحام کرده و

لابی‌قطع فریاد زنده باد شاه و زنده باد لوبه میکشیدند .
 در داخل گار قطار مخصوص سلطنتی حاضر بود این قطار مرکب
 بود از یازده کالسکه، دو واگن سالونی و یک واگن غذاخوری در
 وسط، چهار کالسکه خواب در مقدمه و چهار کالسکه بارکش در دنباله
 که قبل از وقت احوال و صنایع اعلیحضرت و ملتزمین را در آنها
 جابجا کرده بودند اعلیحضرت مظفرالدین شاه محاذی واگن سالونی
 که برای ایشان معین شده بود توقف فرمودند و بمترجمی وزیر فواید
 عامه ایران با جناب رئیس جمهوری چند دقیقه صحبت فرموده از
 پذیرائی دولت و ملت فرانسه اظهار امتنان و رضایت بجا آوردند و
 دست موسیو لوبه را فشرده با موسیو داکاسه و موسیو والدک روسو
 وداع نموده بکالسکه سوار گردیدند اعلیحضرت مظفرالدین شاه
 آئینه واگن را پائین کرده از پنجره تبسم کنان باز با حضار وداع و
 خدا حافظی می فرمودند تا آنکه در ساعت ده و ربع کم قطار همایونی
 آهسته آهسته بحرکت آمده بیرق دسته گار دور پولیکن به تکریم موب
 همایونی خم گردید و همه حضار مراسم تعظیم بجا آوردند. ژنرال
 پاران و کولونل سیلستر و موسیو هارت وزیر مختار فرانسه در ایران
 و دکتر شنیدر و کاپیتن برن هایم تا سرحد فرانسه در قطار شرف
 الترام رکاب مبارک را داشتند تا آنکه در مهنن سرحد بلژیک فرستادگان
 اعلیحضرت لئوپلد پادشاه بلژیک بخاکپای مبارک مشرف شده
 مهمانداران و مشایعین فرانسه رخصت مراجعت حاصل نمودند .

استانند

از رسیدن خبر بهجت توقف اعلیحضرت قوی شوکت مظفرالدین شاه در استانند که از همه بنادر و شهرهای تابستانی ممتاز و از تعریف و توصیف بی نیاز است تمام شهر و سکنه آنرا يك نوع وجد و سرور مخصوصی دست داده از هر سو بتهیه و تدارك پذیرائی مقدم شریف مهمان بلند مقدار و سلطان بزرگوار ایران مشغول گردیدند .

قطار مخصوص همایونی پس از آنکه در ساعت ۱۱ و ۴۰ دقیقه صبح شنبه از پاریس حرکت کرد در ساعت ۱۱ و ۳۵ دقیقه بعد از ظهر همان روز بشهر لونکو وارد شده و ذات مقدس ملوکانه در تالار مهمانخانه این شهر ناهار صرف فرموده در ساعت ۱۲ و ۳۵ دقیقه مستقیماً بقصد لیل حرکت فرمودند و در اراس و دوه که میان منزل می باشند ابدأ توقف نکردند حاکم ایالت شمال در عبور قطار همایونی به لیل در راه آهن از حضور شهریاری شرف اندوزی حاصل نموده باتفاق موسیو پااولی مأمور مخصوصی که از پاریس ملتزم برکاب مبارک بود تا سرحد فرانسه موکب همایونی را مشایعت نمودند و در مه نین استرخاص حاصل کرده باترن مخصوص به لیل معاودت کردند .

قطار بلژیکی که برای رکوب اعلیحضرت شاهنشاهی از بروکسل فرستاده شده بود در ساعت ۲ صبح به مه نین وارد شد و مستقبلین بلژیکی که عبارت بودند از بارون درپ وزیر مختار سابق دولت بلژیک

در طهران . وزیر مختار حالیه بلژیک در دربار رم و ژنرال تونیس فرمانده توپخانه اردوی اول بلژیک نماینده مخصوص پادشاه بلژیک با صاحب منصبان اتامازور خود لیوتنان کرنه دولید کرك و لیوتنان ژونك داردوی نیز با همین ترن وارد شدند. وزیر مختار ایران جناب میرزا جوادخان (سعدالدوله) با میرزا محمود خان مستشار سفارت از ظهر در مهنن حاضر بودند اسماعیل خان مترجم سفارت بلژیک در طهران و موسیوپریم بلژیکی رئیس گمرکات تبریز که از سال قبل در ایران مشغول خدمت گمرک است و این اوقات برای بردن فامیل خود به بلژیک آمده است نیز حضور داشتند جناب وزیر مختار ایران خود بشخصه چند روز قبل از تشریف فرمائی اعلیحضرت شاه باستاند رفته و در آنجا در روایال پالاس هتل يك دستگاہ آپارتمان مخصوص بسیار منقح برای اقامت وجود مسعود همایون تدارک دیده بود .

گار مهنن که چندان عالی نبود و وسعتی نداشت برای ورود اعلیحضرت شاه ایران به بیرق های بلژیک و کونگو و خود شهر مزین شده بود و بیرق ایران نیز در بالای مدخل تالار انتظار درجه اول افرشته شده بود. يك دسته سرباز فوج ۴ در تحت فرماندهی لیوتنان لوکس دورپ در کنار ایستگاه راه آهن صف کشیده بود و يك دسته از فوج ۳ شاسور هم برای محافظت درها و منافذ گار معین شده بودند: بعضی دسته جات دیگر هم از قبیل دسته فانفار واکو و انجمن

موسیقی سلطنتی و دسته تلمبه چیان و غیره نیز در اطراف گار حاضر بودند و فرماندهی کلی و نظم گار و اطراف آن بعهده موسیو پردیم حاکم قلعه نظامی سرحدی محول بود .

اعلیحضرت شاهنشاه ایران در ساعت ۳ و ۲۰ دقیقه به گار (مهنن) وارد گردید افواج سلام و احترامات نظامی بجا آورده انجمن موسیقی سلطنتی مقام ملت ایران را مترنم گردید .

اعلیحضرت پادشاه ایران با وزراء و خاصان در بار دم پنجره های واگون ایستاده خارج را تماشای فرمودند جناب وزیر مختار ایران و بارون درپ و ژنرال تونیس و سایر اعیان شهر به واگون مخصوص شهر یاری رفته بخاکبای مبارک مشرف شدند و پس از انجام معرفیها ذات مقدس ملوکانه و ملتزمین از قطار پیاده شده به سالون انتظار تشریف فرما گردیدند .

در اینوقت يك دختر و يك پسر خردسال در نهایت زیبایی و شیرینی دسته گلی باعلیحضرت تقدیم کرده قطعه منظومه در تهنیت و تبریک ورود موکب اعلیحضرت از حفظ عرض کردند .

اعلیحضرت مظفرالدین شاه اشعار آنها را از روی کمال مرحمت و ملاحظت استماع فرموده نوازشات ملوکانه در حق آنها مبذول داشتند .

بفاصله چند دقیقه شد و وصل کالسکه همایونی بقطار جدید که میبایست باستاندبرود انجام پذیرفت و بلافاصله ذات مقدس ملوکانه

و همراهان و ژنرال نمایندۀ پادشاه بلژیک به کالسکه‌های خود سوار شدند و موسیو وان دن بوکارد رئیس راه آهنهای فلاندر غربی حکم حرکت داده قطار براه افتاد.

دسته موزیک موسوم به اکودولالیس در موقع حرکت ترن مقام ملتی ایرانرا بنوازش آورده و در همان آن فریاد شادی و شغف جمعیتی که در اطراف گار گرد آمده بودند بلند گردید. مدتی قبل از رسیدن ترن همایونی به استاند کوچۀ لاشاپل از مردم تماشاچی که با کمال بیصبری منتظر مقدم شاهنشاه بودند مالا مال شده بود اطراف گار نیز از کثرت جمعیت راه حرکت میسر نبود و تمام کشتیها و سفاین بندر باشکال مطبوع خود را آراسته و زینت کرده بودند.

در داخل گاریک باطری توپچیان در تحت فرماندهی کماندان دوکوک و یک باطالیان فوج ۳ پیاده نظام در تحت فرماندهی کماندان درو مرس برای کشیک و قراولی حاضر بودند و نزدیک سالون پذیرائی موسیو لو بارون روزت حاکم فلاندر غربی و کدخدای استاند و ژنرال دنی و ژنرال گوشن حاکم نظامی ایالت انتظار میکشیدند. موسیو کولدزیر و موسیو کوترمان قونسولهای ایران در بروکسل و آنورس نیز حضور داشتند. در خارج گار مقابل حوض دوم بندر استاند درب دخول گار دو دسته سوار فوج دوم گارد شهری استاند صف کشیده بودند بمحض آنکه قطار همایونی از دور پیدا شد شیپور حاضر باش کشیده شد و افواج و دسته جات مستقبلین سلام و احترامات نظامی بجا آورده

شور و غوغای عظیمی برپا گردید. چند دقیقه طول نکشید که ترن همایونی بگمار داخل شده کالسکه مخصوص شهریار مقابل کنار فرش قرمزی که از کنار راه آهن تا تالار پذیرائی گمار گسترده شده بود توقف نمود ابتدا بزرگان و وزرای ایرانی از کالسکه ها پائین آمدند و بعد اعلیحضرت مظفرالدین شاه از واگون خودشان بخارج تشریف فرما شدند صدای طبل و شیپور بلند شد و موزیک به نواختن آهنگ ملتی ایران مشغول گردید حاکم و کدخدای استانند لوازم تشریفات و پذیرائی مقدم مبارک را بجا آورده بزرگان و کارگذاران شهریرا بحضور اعلی معرفی نمودند پس از اندکی توقف در سالن و بذل التعمات ملوکانه نسبت بموسیو گولدزیر و موسیو کوترمان قونسولهای ایران اعلیحضرت و ملتزمین بکالسکه های سلطنتی که در خارج گمار حاضر بودند سوار شده موکب همایونی بجانب هتل حرکت نمود. در مقدمه کوکبه یکدسته پلیس دوچرخه سوار میآمدند و رئیس آنها «موسیو ایراند» بر بازوی خود بیرق کوچکی باعلامت شیر و خورشید ایران استوار کرده بود و بعد بترتیب سوارهای ژاندارم و بالاخره سوارهای گنارد بودند که در اطراف کالسکه ها منظمأ بردیف حرکت میکردند بالجمله موکب همایونی بدون آنکه نقص و علتی در نظم حرکت آن روی دهد بیالاس هتل واصل گردید و در مدخل عمارت که بگل و ریاحین آراسته و مزین شده بود رئیس و دفتردار هتل خاکپای مبارک را پذیرفته ذات مقدس ملوکانه را به آپارتمان مخصوص خودشان هدایت نمودند.

ناتمام